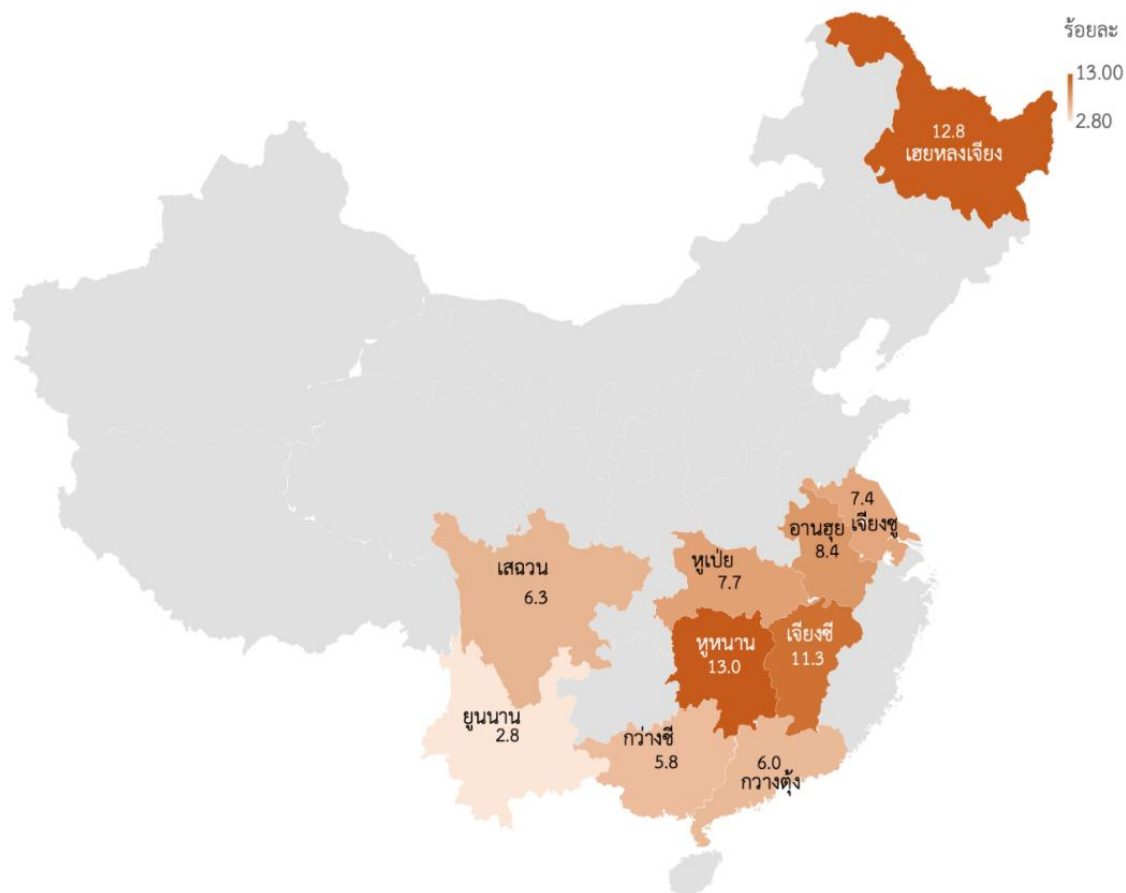

รายงานสถานการณ์ตลาดข้าวในประเทศจีน

1. ภาพรวมสถานการณ์ตลาดข้าว

1.1 ภาพรวม

ปัจจุบัน จีนมี 6 แหล่งปลูกข้าวหลัก ประกอบด้วย แหล่งปลูกทางตะวันออกเฉียงเหนือ แหล่งปลูกภาคเหนือ แหล่งปลูกทางตะวันออก แหล่งปลูกลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง แหล่งปลูกทางใต้ และแหล่งปลูกเขตรอบสูงยูนนานและก๊วยโจว อย่างไรก็ตาม พื้นที่ปลูกข้าวของจีนยังคงเน้นมณฑลเฮยหลงเจียง มณฑลเจียงซู มณฑลหูหนาน มณฑลหูเป่ย์ มณฑลเจียงซี มณฑลเสฉวนและมณฑลอานฮุยเป็นหลัก โดยพื้นที่ปลูกและผลผลิตข้าวในมณฑลดังกล่าวมากกว่าร้อยละ 60 ของทั้งประเทศจีน

แหล่งข้อมูล สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน (<https://data.stats.gov.cn/>)

ข้าวที่ปลูกในจีนแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ข้าวเมล็ดยาว (ข้าวอินดิกา : Indica rice) และข้าวเมล็ดสั้น-ปานกลาง (ข้าวจาปอนิกา : Japonica Rice) โดยข้าวที่ปลูกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นข้าวเมล็ดสั้น และเมื่อหุงสุกเมล็ดข้าวจะมีความเหนียว ส่วนข้าวที่ปลูกทางภาคใต้ของจีน โดยเฉพาะบริเวณแม่น้ำแยงซี และสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเพิร์ล (หรือแม่น้ำจูเจียง) ลักษณะเมล็ดข้าวยาวรี เมื่อหุงสุกเมล็ดข้าวมีกลิ่นหอมและนุ่ม

ข้าวสายพันธุ์จาปอนิกา (Japonica)

ข้าวสายพันธุ์อินดิกา (Indica)

เครดิตภาพ : www.jd.com

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน ประกาศสถิติพื้นที่การเพาะปลูกข้าว และปริมาณการผลิตข้าวในจีน พบว่า ในปัจจุบัน จีนมีพื้นที่การเพาะปลูกข้าวจำนวน 30.06 ล้านเฮกตาร์ (เท่ากับ 187.875 ล้านไร่) เพิ่มขึ้น 0.358 ล้านเฮกตาร์ (YoY) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 โดยสามารถผลิตข้าวได้ต่อหน่วยอยู่ที่ 7,050 กิโลกรัม / เฮกตาร์ ซึ่งแต่ละหม่อมมีปริมาณการผลิตลดลง 1 กิโลกรัม (YoY) ลดลงร้อยละ 0.2 สำหรับปริมาณข้าวที่ผลิตได้ คิดเป็น 423.70 กิโลกรัม เพิ่มขึ้น 4.5 ล้านกิโลกรัม โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ซึ่งทั้งปริมาณพื้นที่เพาะปลูกข้าวและปริมาณการผลิตข้าวในจีนต่างมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงอุปทานข้าวในตลาดจีนปี 2563-2564 เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคชาวจีน

1.2 การนำเข้าข้าวของจีน

ในปี 2562 จีนนำเข้าข้าวทั้งสิ้น 2.503 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,253.72 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2563 จีนนำเข้าข้าวจากต่างประเทศรวม 1.816 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 3.2 รวมเป็นมูลค่า 925.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 1.58 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2562 ราคาเฉลี่ยของข้าวนำเข้าในเดือนตุลาคม คือ 450.8 เหรียญสหรัฐ/ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับเดือนกันยายน ลดลงร้อยละ 1.45 เมื่อเทียบกับเดือนตุลาคมของปี 2562

สำหรับปี 2563 สถิติล่าสุดประมวลโดย Global Trade Atlas พบว่า ในเดือนมกราคม-ตุลาคม 2563 จีนนำเข้าข้าวทั้งสิ้น 1.816 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 925.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 1.58 (YoY) เวียดนามได้กลายเป็นผู้ส่งออกข้าวที่ใหญ่ที่สุดของจีน โดยปริมาณการส่งออกข้าวมาจีนรวมเป็น 606,543.36 ตัน มูลค่า 354.76 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.52 (YoY) รองลงมา คือ พม่า ไทย กัมพูชา และปากีสถาน

สถิติการนำเข้าข้าวของจีนใน 10 เดือนแรกปี 2563 (มกราคม - ตุลาคม)

ลำดับ	ประเทศ/ เขตส่งออกข้าว	ปริมาณการนำเข้า (ตัน)	มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการ ขยายตัว (ร้อยละ)
1	เวียดนาม	606,543.36	354.76	71.52
2	พม่า	562,868.21	191.73	46.58
3	ไทย	192,172.53	152.79	-41.21
4	กัมพูชา	167,538.72	111.39	-16.81
5	ปากีสถาน	199,519.53	71.27	-59.60
6	ไต้หวัน	69,869.05	26.09	58.94
7	ลาว	16,453.82	14.67	10.61
8	ญี่ปุ่น	746.97	2.26	10.24
9	อินเดีย	145.63	0.15	-61.66
10	รัสเซีย	269	0.06	-37.95

แหล่งข้อมูล Global Trade Atlas

ราคาข้าวไทยที่สูงกว่าคู่ค้ารายอื่น เช่น ปากีสถานและเวียดนาม ส่งผลให้การนำเข้าข้าวไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงมกราคม - ตุลาคม 2563 จีนนำเข้าข้าวจากไทยรวม 192,172 ตัน ลดลงร้อยละ 54.52 คิดเป็นมูลค่า 152.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 41.21 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

จีนนำเข้าข้าวจากประเทศไทย ปี 2560 - 2563 (มกราคม - ตุลาคม)

เมือง/มณฑล	เดือนมกราคม - ธันวาคม 2562		เดือนมกราคม - ตุลาคม 2563	
	มูลค่า (USD)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (USD)	ปริมาณ (ตัน)
กวางตุ้ง	239,688,204	348,629	125,409,436	161,213
หูหนาน	6,994,607	6,470	6,400,912	5,819
เซี่ยงไฮ้	6,032,913	6,323	3,567,578	3,206
เจียงซู	5,929,673	9,208	2,657,425	3,253
ฝูเจี้ยน	7,308,537	7,771	2,586,243	2,736
เหอหนาน	6,215,008	11,424	2,350,823	3,573
เทียนจิน	5,791,647	5,201	2,003,912	1,821
หูเป่ย์	3,872,572	3,931	1,956,478	2,021
เจียงซี	4,272,055	6,191	1,613,162	2,800
อันฮุย	4,957,365	6,097	1,274,477	1,516
ปักกิ่ง	48,138,861	103,125	966,025	2,000
เจ้อเจียง	1,103,625	2,285	874,086	779
เฮย์หลงเจียง	1,047,064	1,272	520,000	500
เสฉวน	1,373,584	1,551	364,915	464
ชานตง	273,068	350	104,814	100
ยูนนาน	821,217	3,134	81,523	320
เหอเป่ย์	-	-	55,917	50

แหล่งข้อมูล Global Trade Atlas

โดยการนำเข้าข้าวไทยส่วนใหญ่ผ่านด่านในมณฑลกว่างตุงและกระจายไปยังตลาดทั่วประเทศจีน ตามสถิติ การนำเข้าข้าวไทยของมณฑลกว่างตุงมีส่วนเกินร้อยละ 80 ของการนำเข้าจากไทยทั้งหมดของจีน เนื่องจากผู้นำเข้าที่ได้โควตานำเข้าข้าวส่วนใหญ่กระจุกอยู่ในเมืองกว่างโจว และเมืองเซินเจิ้นเป็นหลัก

จีนนำเข้าข้าวจากประเทศไทย ปี 2560 - 2563 (มกราคม - ตุลาคม)

ปี	ปริมาณการนำเข้า(ตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2560	1,116,981	20.31	544.52	17.81
2561	899,237	- 19.49	508.37	-6.64
2562	526,656	-41.43	345.72	-31.99
2563 (ม.ค.- ต.ค.)	192,172	-54.52	152.79	-41.21

แหล่งข้อมูล Global Trade Atlas

ในส่วนของการนำเข้าจากคู่แข่งประเทศอื่น ๆ รวมทั้ง ข้าวเวียดนาม พม่า กัมพูชาและปากีสถาน ขณะนี้ถึงแม้ว่า มีสถิตินำเข้าจริง แต่จากการสำรวจตลาด และค้นหาข้อมูลจากร้านค้าทางออนไลน์ พบว่าข้าวที่บรรจุจากประเทศคู่แข่งดังกล่าวมีวางจำหน่ายไม่มากนัก ทั้งนี้ มีผู้นำเข้าข้าวได้แจ้งว่า ข้าวจากคู่แข่งดังกล่าว ส่วนมากนำเข้ามาจีนโดยบรรจุในถุงขนาดใหญ่ และมาแบ่งบรรจุใหม่อีกครั้ง หรือผสมกับข้าวจีน โดยระบุว่าเป็นข้าวที่ผลิตในจีนแทน หรือส่งตรงไปยังโรงงานผลิตสินค้าอาหาร ปัจจุบัน ข้าวที่บรรจุจากประเทศคู่แข่งของไทยที่สามารถหาซื้อในจีนนั้นส่วนใหญ่เป็นข้าวจากกัมพูชา

1.3 การส่งออกข้าวของจีน

มูลค่าการส่งออกของจีนเพิ่มขึ้นในปี 2562 คิดเป็น 1,058.98 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.35 (YoY) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จีนส่งออกข้าวและธัญพืชเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสถานการณ์การผลิตและการจำหน่ายข้าวและธัญพืชและปริมาณอุปทานในตลาดจีนอยู่ในระดับคงที่ โดยปริมาณการผลิตข้าวและธัญพืช ปี 2562 คิดเป็น 210 ล้านตัน ในปี 2563 จีนลดการส่งออกข้าวเพื่อรักษาความเสถียรภาพของอุปทานข้าวในประเทศ ช่วงมกราคม-ตุลาคม 2563 การส่งออกข้าวรวม 809.47 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 10.41

หลายปีมานี้ จีนได้ขยายการส่งออกข้าวเพื่อปรับปรุงโครงสร้างของราคาข้าวในประเทศให้เป็นไปตามกลไกตลาดมากขึ้น โดยในปี 2562 ตลาดส่งออก 10 อันดับแรกของจีน ดังนี้

ตลาดส่งออกข้าว 10 อันดับแรกของจีน ปี 2562

ลำดับ	ประเทศ/เขตส่งออกข้าว	ปริมาณการส่งออก (ตัน)	มูลค่าส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1	อียิปต์	446,000	132.47
2	เกาหลีใต้	148,169	110.63
3	โกตดิวัวร์	308,703	84.68
4	เกาหลีเหนือ	161,609	77.50
5	ตุรกี	228,450	72.94
6	ปาปัวนิวกินี	122,417	44.09
7	เซียร์ราลีโอน	122,626	38.62
8	ปากีสถาน	10,572	37.96
9	แคเมอรูน	136,600	36.21
10	ไนเจอร์	128,593	36.06

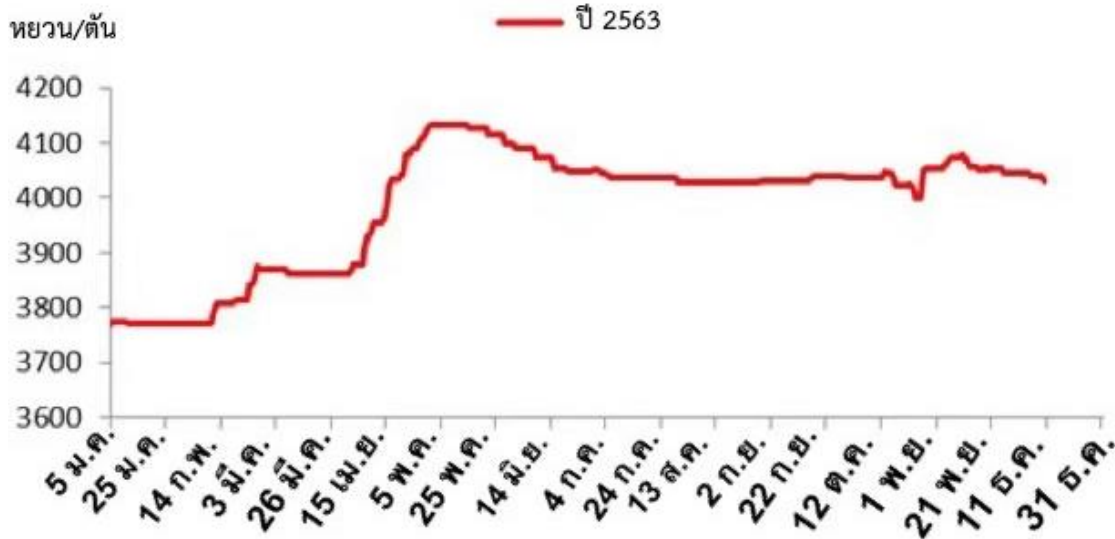
แหล่งข้อมูล Global Trade Atlas

1.4 ราคาข้าวในตลาดจีน

ปี 2563 เพื่อรองรับสถานการณ์ Covid - 19 จีนพยายามผลักดันให้เกษตรกรชาวจีนทำการเพาะปลูกข้าว 2 ฤดู จึงปรับราคาซื้อขายขั้นต่ำของข้าวเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย ดังนี้

- ข้าวขั้นต่ำของข้าวอินดิคาที่เก็บเกี่ยวในระยะแรก อยู่ที่ 2.42 หยวน/กิโลกรัม (เพิ่มขึ้น 0.02 หยวน/กิโลกรัม)
- ข้าวอินดิคาที่เก็บเกี่ยวในระยะกลาง-หลัง อยู่ที่ 2.54 หยวน/กิโลกรัม (เพิ่มขึ้น 0.02 หยวน/กิโลกรัม)
- ข้าวจาปอนิกา 2.6 หยวน/กิโลกรัม (ราคาคงที่เท่าเดิม)

แนวโน้มราคาข้าวในตลาดจีน ปี 2563

แหล่งข้อมูล Zhuochuang Information (<https://grain.sci99.com/>)

ราคาข้าวในตลาดจีนปี 2563 มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยรวมแล้วอยู่ในช่วงราคาที่สมเหตุสมผล โดยสิ้นปี 2563 นี้ ซึ่งจะตรงกับช่วงเทศกาลปีใหม่ ต่อไปจนถึงเทศกาลตรุษจีน (เทศกาลปีใหม่จีน) จะทำให้ราคาข้าวในตลาดปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งนับจนถึงวันที่ 11 ธันวาคม 2563 ราคาข้าวธรรมดาส่งโรงงานอยู่ที่ 2.6 – 2.8 หวาน/กิโลกรัม ราคาข้าวเกรดพรีเมียมส่งโรงงานอยู่ที่ 2.9 – 3.2 หวาน/กิโลกรัม และราคาข้าวธรรมดาจากโรงงานอยู่ที่ 3.7 – 3.9 หวาน/กิโลกรัม ราคาข้าวเกรดพรีเมียมจากโรงงานอยู่ที่ 4 – 4.8 หวาน/กิโลกรัม

2. ภาวะเปรียบเทียบการนำเข้าข้าวจากไทยและขั้นตอนการส่งออกข้าวไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 เงื่อนไขในการนำเข้าสินค้าข้าวจากประเทศไทย

ประเภทข้าวที่ประเทศจีนอนุญาตให้ส่งออกมายังจีน : ข้าวกล้อง ข้าวขาว ปลายข้าว
 การนำเข้ามีเงื่อนไข ดังนี้

- 1.) ผู้นำเข้าจะต้องมีใบอนุญาตในการนำเข้าธัญพืชหรือสินค้าด้านการเกษตร

- 2.) ผู้ส่งออกต้องอยู่ในรายชื่อการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตและแปรรูปข้าวเพื่อส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวนผู้ส่งออกไทยข้าวไทยที่ได้รับอนุญาตจากทางการจีนยังคงมี 49 ราย (อัปเดตเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2562 ตามการประกาศของเว็บไซต์ศุลกากรจีน <http://jckspj.customs.gov.cn/spj/zwgk75/2706880/2811812/2708197/index.html>)
- 3.) ประเทศจีนได้กำหนดโควตานำเข้าข้าว ปี 2563 โควตาการนำเข้าข้าว คือ 5.32 ล้านตัน ดังนี้

โควตาในการนำเข้าข้าวของจีนปี 2563					
ประเภท	จำนวนโควตา (ตัน)	สัดส่วนโควตา สำหรับ ภาคเอกชน	สัดส่วนโควตา สำหรับภาค รัฐวิสาหกิจ	อัตราภาษีที่ ต้องเสียหาก ได้รับโควตา	อัตราภาษี ที่ต้องเสีย หากไม่ได้ รับโควตา
ข้าวเมล็ดยาว	2,660,000	50%	50%	1%	65%
ข้าวเมล็ดกลาง/ สั้น	2,660,000	50%	50%	1%	65%

- 4.) ผู้นำข้าวของจีนต้องยื่นเอกสารเพื่อขอโควตาการนำเข้า โดยคณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติจีน (National Development and Reform Commission) จะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติโควตาการนำเข้าข้าวของผู้นำเข้าข้าวในแต่ละมณฑล โดยปกติในแต่ละปี จะมีการอนุมัติโควตาการนำเข้าข้าว 2 ครั้ง คือ ในช่วงเดือนมีนาคม และเดือนกันยายน
- 5.) การส่งออกข้าวไทยมายังจีนนั้น จะต้องผ่านการตรวจสอบจาก C.C.I.C.(Thailand) Co., Ltd. ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับมอบอำนาจจากหน่วยงานศุลกากรของจีน เพื่อขอเอกสาร

รับรองคุณภาพก่อนส่งเข้ามายังประเทศจีน

- 6.) ผู้ส่งออกไทยจะต้องเตรียมเอกสารให้กับผู้นำเข้าจีนเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการนำเข้าข้าว ดังนี้
 - Quarantine Certificate จาก C.C.I.C.(Thailand) Co., Ltd.
 - Certificate of Origin จากกระทรวงพาณิชย์
 - Trade Contract (เอกสารระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย)
 - Letter of Credit
 - Invoice/Bill of Lading
- 7.) ภาษีการนำเข้าข้าวของจีนแบ่งเป็นสองประเภท คือ
 - ภาษีในโควตา ร้อยละ 1
 - ภาษีนอกโควตา ร้อยละ 50
 นอกจากนี้ยังมีภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 9

2.2 ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ส่งออก ผู้ผลิตและแปรรูปข้าวเพื่อส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.) ผู้ที่ประสงค์ขึ้นทะเบียนผู้ผลิตและแปรรูปข้าวเพื่อส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ยื่นคำขอตามแบบ พ.ก.17 (ระบุ รายละเอียดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ด้วยตนเอง ณ กลุ่มบริการส่งออกสินค้าเกษตร สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร หรือทางไปรษณีย์ โดยส่งเอกสารมาที่กลุ่มบริการส่งออกสินค้าเกษตร สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เลขที่ 50 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 (กรณีผู้ประสงค์ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งออก โปรดระบุใน พ.ก.17 ว่าเป็นผู้ส่งออก)

2.) แนบเอกสารประกอบคำขอ พ.ก.17

- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล วัตถุประสงค์ และผู้มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคลขออนุญาตนี้ออกให้ไม่เกินหกเดือน (กรณีนิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาต)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคลหรือหนังสือเดินทาง
- หนังสือมอบอำนาจในกรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน
- สำเนาหนังสือรับรองมาตรฐานการผลิต (ถ้ามี) เช่น GMP, HACCP, ISO

- ขั้นตอนการผลิตข้าว (Flow Chart) โดยเฉพาะการคัดเมล็ดวัชพืชออก
- แผนที่แสดงที่ตั้งของโรงงานผลิต
- ระบุชื่อผู้ประกอบการและหมายเลขโทรศัพท์
- มาตรการควบคุมการผลิตและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าที่ส่งออกจะมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของจีน เช่น
 - มีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดแยกสิ่งปลอมปนและปรับปรุงคุณภาพข้าว เช่น เครื่องทำความสะอาดข้าว (Milling Separator), เครื่องแยกหิน (Destoner), เครื่องคัดแยกสีข้าวสาร (Color Sorter) เป็นต้น
 - ระบุวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชภายในโรงงานผลิต และบรรจุข้าว
 - ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวจากกรมการค้าต่างประเทศ เช่น มาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย, มาตรฐานข้าวขาว เป็นต้น
 - ระบุชื่อหน่วยงานที่ตรวจสอบมาตรฐานหรือคุณภาพข้าว เช่น สำนักงานมาตรฐานสินค้าหรือหน่วยงานที่สำนักงาน มาตรฐานสินค้ามอบหมาย (Surveyor) ที่จีนและไทยยอมรับเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพ
 - ก่อนการส่งออกมีการรมสารกำจัดศัตรูพืชตามข้อกำหนดของประเทศจีน ภายใต้การควบคุมจากเจ้าหน้าที่ ของ กรมวิชาการเกษตร ระบุชนิดสารรม อัตราสารรม และระยะเวลาในการกำจัดศัตรูพืช เช่น ใช้สารรมฟอสฟีน อัตรา 2.5 กรัม/ลบ.ม. นาน 120 ชั่วโมง

3.) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแบบคำขอและเอกสารต่างๆ หากถูกต้องครบถ้วน และยังไม่หมดอายุ จะออกหมายเลขรับให้ผู้ยื่นคำขอ และรวบรวมเอกสารไว้

2.3 กฎระเบียบและขั้นตอนการส่งออกข้าว

- 1.) ข้าวที่ส่งออกไปจีนจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยด้านอาหาร กฎหมายและกฎระเบียบด้านการกักกันของทั้งประเทศไทยและจีน
- 2.) ข้าวที่ส่งออกไปจีนจะต้องปราศจากศัตรูพืช 8 ชนิด ได้แก่

- Callosobruchus maculatus
- Carpophilu mutilates
- Solenopsis invicta
- Crotalaria spectabilis
- Ipomoea lacunose
- Rapistrum rugosum
- Sesbania exaltata
- Sida spinoda

3.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไทยต้องสำรวจและตรวจติดตามศัตรูพืชในระหว่างการปลูกและเก็บรักษา และมีมาตรการควบคุมในกรณีที่เกิดปัญหาศัตรูพืช

4.) ผู้ส่งออกและผู้ประกอบการผลิตข้าวส่งออกไปจีนต้องขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไทย

5.) ผู้สินค้าต้องได้รับการตรวจสอบให้ปลอดจากศัตรูพืชและรณยาข้าวก่อนส่งออกทุกครั้ง

6.) ข้าวจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งออกทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานของไทยและจีน

7.) ใบรับรองสุขอนามัยพืชและใบรับรองการรณยาต้องแนบไปกับข้าวที่ส่งออกไปจีน

8.) บรรจุภัณฑ์ข้าวต้องระบุชื่อ-ที่อยู่ของผู้ส่งออกเป็นภาษาอังกฤษ และข้อความภาษาจีน “本产品输往中华人民共和国” ที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

9.) ข้าวที่ส่งออกจะถูกตรวจสอบ ณ ด่านนำเข้าของจีน โดยหน่วยงานตรวจสอบกักกันของจีน (CIQ) และหากมีการตรวจพบปัญหาสินค้าข้าวไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ฝ่ายจีนโดย AQSIQ จะแจ้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไทยเพื่อดำเนินการสืบสวนสาเหตุปัญหาและมาตรการแก้ไข

10.) หากมีการตรวจพบปัญหาสินค้าข้าวไม่เป็นไปตามข้อกำหนดบ่อยครั้ง ฝ่ายจีนจะเดินทางมาตรวจสอบระบบควบคุมสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของข้าวไทย โดยฝ่ายไทยจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

3. สถานการณ์การแข่งขันของผู้เล่นในตลาดจีน

3.1 ส่วนแบ่งตลาดข้าวในจีน

ผู้ประกอบการข้าวในช่องทางการค้าปลีกรายใหญ่ 6 อันดับแรกในจีน คือบริษัท Wilmar International Ltd., COFCO Corporation, China Resources Ng Fung Ltd., Heilongjiang Beidahuang Nongken Group Company, Hubei Guobaoqiao Rice Co., Ltd., JinJian Cereals Industry Co., Ltd. และมี 3 บริษัท คือ Wilmar International Ltd., COFCO Corporation และ JinJian Cereals Industry Co., Ltd. มีการจำหน่ายข้าวไทย ซึ่งผู้ประกอบการข้าวในช่องทางการค้าปลีกรายใหญ่ส่วนแบ่งตลาด ดังนี้

รายละเอียดส่วนแบ่งตลาดตามปริมาณ (หน่วย:%)

ผู้ประกอบการตลาดข้าว	2560	2561	2562
Wilmar International Ltd.	23.7	25.9	27.1
COFCO Corporation	16.1	17.6	17.2
China Resources Ng Fung Ltd.	9.8	9.5	9.1
Heilongjiang Beidahuang Nongken Group Company	4.7	4.6	5.0
Hubei Guobaoqiao Rice Co., Ltd.	0.8	0.8	0.8
JinJian Cereals Industry Co., Ltd.	0.6	0.6	0.7
อื่น ๆ	44.2	41.0	40.2

แหล่งข้อมูล Mintel

รายละเอียดส่วนแบ่งตลาดตามมูลค่า (หน่วย:%)

ผู้ประกอบการตลาดข้าว	2560	2561	2562
Wilmar International Ltd.	24.0	26.1	27.1
COFCO Corporation	15.0	16.2	15.7

China Resources Ng Fung Ltd.	10.4	10.0	9.5
Heilongjiang Beidahuang Nongken Group Company	6.1	6.0	6.4
JinJian Cereals Industry Co., Ltd.	1.0	1.1	1.2
Hubei Guobaoqiao Rice Co., Ltd.	1.0	1.0	1.0
อื่น ๆ	42.5	39.6	39.2

แหล่งข้อมูล Mintel

3.2 ตัวอย่างข้าวที่วางจำหน่ายในตลาดจีน

- ข้าวหอมมะลิไทยยอดนิยมนที่วางจำหน่ายในร้านค้าออนไลน์ (บรรจุจากไทย)

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ	น้ำหนัก	ราคา
	สนามหลวง	5 ก.ก.	119 หยวน
	Ko-Ko	10 ก.ก.	179.9 หยวน

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ	น้ำหนัก	ราคา
	Banjaron	10 ก.ก.	129.90 หยวน
	Fu Lin Men	5 ก.ก.	99.90 หยวน
	แม่น้ำเจ้าพระยา	10 ก.ก.	159.00 หยวน
	W's Granary	10 ก.ก.	159.9 หยวน

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ	น้ำหนัก	ราคา
	Uthai King Wheel	10 ก.ก.	218 หยวน

แหล่งข้อมูล <https://maidelong.tmall.com/>

➤ ข้าวจากประเทศอื่น ๆ ที่วางจำหน่ายในร้านค้าออนไลน์ของจีน

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ	น้ำหนัก	ราคา
	APSARA (ข้าวกัมพูชา)	10 ก.ก.	109 หยวน
	APSARA (ข้าวกัมพูชา)	5 ก.ก.	49.9 หยวน

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ	น้ำหนัก	ราคา
	JA (ข้าวญี่ปุ่น)	2 ก.ก.	146 หยวน
	KoKo (ข้าวกัมพูชา)	10 ก.ก.	89.9 หยวน

แหล่งข้อมูล <https://maidelong.tmall.com/>

➤ ข้าวเงินยอตนิยมที่วางจำหน่ายในร้านค้าออนไลน์

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ/ประเภทข้าว	น้ำหนัก	ราคา
	Jin Long Yu ข้าวขาว panjin	5 ก.ก.	29.90 หยวน

รูปภาพสินค้า	ยี่ห้อ/ประเภทข้าว	น้ำหนัก	ราคา
	Fu Lin Men ข้าวขาวภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	5 ก.ก.	55.80 หยวน
	ข้าวหอมเมล็ดสั้น (Fu Lin Men Dao Hua Xiang)	10 ก.ก.	172.9 หยวน
	ข้าวขาวจากเมือง Wuchang	5 ก.ก.	128 หยวน
	ข้าวขาว Wuchang Organic Rice	5 ก.ก.	158 หยวน

แหล่งข้อมูล www.taobao.com/

4. กลยุทธ์การเจาะตลาดผู้บริโภคจีน

4.1 พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ข้าวและแบรนด์สินค้าข้าวอย่างต่อเนื่อง

จีนมีแผนจะสนับสนุนการปรับปรุงคุณภาพข้าวให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับปรุงมาตรฐานข้าวจีนใหม่ (GB/T13542018) บังคับใช้ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2562 แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของรัฐบาลจีนในการปรับปรุงตลาดข้าวให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาณให้กับตลาดที่จะมีสินค้าข้าวพรีเมียมจีนมากขึ้นแน่นอน อาจจะสร้างคู่แข่งให้กับข้าวหอมมะลิและสินค้าข้าวพรีเมียมของไทยได้ในอนาคต ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงควรพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ข้าวและแบรนด์สินค้าข้าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความต้องการของผู้บริโภคชาวจีนในอนาคต และรักษาขีดความสามารถการแข่งขันของสินค้าในตลาดจีน

4.2 ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ถึงคุณประโยชน์ของข้าวไทย

ตลาดจีนมีความต้องการข้าวที่มีส่วนประกอบที่มีประโยชน์ต่อร่างกายมากขึ้น กอปรกับ ปัจจุบันผู้บริโภคชาวจีนหันมาใส่ใจกับสุขภาพตนเองมากขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงควรสร้างการรับรู้ถึงคุณประโยชน์ของข้าวไทยให้แก่ผู้บริโภคชาวจีนมากขึ้น โดยทำการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข้าวไทยผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ อาทิ Wechat Weibo เป็นต้น รวมถึงจับมือกับ Influencer/KOL เนื่องจากผู้บริโภคจีนสมัยใหม่มีแนวโน้มการเลือกซื้อสินค้าจากการประชาสัมพันธ์ของผู้มีอิทธิพลทางความคิดทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับซูเปอร์มาร์เก็ตท้องถิ่นในจีน

4.3 เจาะตลาดกลุ่มผู้บริโภคเฉพาะกลุ่มและบุกเบิกตลาด Niche Market

เนื่องจากประเทศจีนเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยประชากรที่สูงวัยจะหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ข้าวสีข้าวกล้องเริ่มเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมจากชาวจีนที่หันมาสนใจสุขภาพมากขึ้น ซึ่งหลายปีมานี้ กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจเรื่องสุขภาพมีอายุน้อยลง ผู้บริโภควัยรุ่นที่รับประทานข้าวสีข้าวกล้องมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกไทยขยายสินค้าข้าวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งบุกเบิก Niche Market เช่น ข้าวสำหรับคนป่วย ข้าวน้ำตาลต่ำ และข้าวสำหรับเด็ก ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงควรคิดค้นผลิตภัณฑ์ข้าวใหม่ๆ ให้ทันต่อความต้องการของตลาดจีนอยู่เสมอ

4.4 สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคชาวจีนในด้านความปลอดภัยของอาหาร

เนื่องจากข้าวที่ผลิตในจีนเคยตรวจพบสารพิษปนเปื้อนในข้าว เช่น แคดเมียม สารหนู สารปรอท และโลหะหนักอีกหลายชนิด ในระดับที่เกินกว่ามาตรฐานเนื่องจากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม/เหมืองแร่ ถูก

ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำและดินซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกข้าวบริเวณกว้าง โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซี พื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง และบางส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ กอปรกับมีผู้ประกอบการเงินบางรายที่ทำการค้าโดยมุ่งหวังผลกำไรและลดต้นทุนการจำหน่าย ใช้วิธีการผสมข้าวชนิดอื่นๆ (Mixed Rice) ทั้งข้าวของประเทศไทยเอง ข้าวของประเทศคู่แข่งชั้นและข้าวของประเทศจีนมาปนในข้าวหอมมะลิไทยเพื่อลดต้นทุน ซึ่งในระยะยาว มีผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือในคุณภาพข้าวไทยของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคจีนบางส่วนจึงมีความกังวลกับคุณภาพของข้าวที่ผลิตในจีน จึงอาจหันมาบริโภคข้าวที่นำเข้าแทน ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงควรสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคชาวจีนในด้านความปลอดภัยของอาหาร โดยควรพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับของอาหาร เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบถึงแหล่งที่เพาะปลูกและผลิตข้าวได้ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคชาวจีนได้มากขึ้น

5. ความคิดเห็น สดต. กวางโจว

ที่ผ่านมา ข้าวหอมมะลิไทยเป็นข้าวคุณภาพดีและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคที่มีรายได้สูง ข้าวหอมมะลิไทยมักถูกนำไปใช้เสิร์ฟผู้บริโภคในโรงแรมและภัตตาคารระดับสูง นอกจากนี้ ชาวจีนเองก็นิยมซื้อเป็นของขวัญมอบให้ผู้ใหญ่ที่ตนเคารพนับถือ หรือมอบให้ญาติสนิทมิตรสหายในวันเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ทำให้ข้าวหอมมะลิไทยยังมีชื่อเสียงและมีภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับผู้บริโภคชาวจีนและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคชาวจีนมากยิ่งขึ้น

อนึ่ง ข้าวหอมมะลิของไทยมีคู่แข่งที่สำคัญ คือ ข้าวหอมกัมพูชา ซึ่งมีการนำเข้าและสร้างแบรนด์ในตลาดจีนมาเป็นเวลาหลายปี จนเริ่มมีการติดตลาดในเมืองหลักของจีน และมีแนวโน้มจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ด้วยมีราคาที่ถูกลงกว่าและคุณภาพที่ใกล้เคียง ทำให้ผู้บริโภคเริ่มนิยมและบริโภคมากขึ้น และค่อยๆ แย่งชิงสัดส่วนตลาดข้าวนำเข้าของจีน ดังนั้น ผู้ผลิตและผู้ประกอบการข้าวไทยจึงควรเร่งพัฒนาคุณภาพและสายพันธุ์ข้าวไทย ทั้งในด้านรสชาติสัมผัส คุณประโยชน์ และความปลอดภัยด้านอาหารของข้าวไทย ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายต่างๆ ร่วมกับซูเปอร์มาร์เก็ตท้องถิ่นในตลาดจีน เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข้าวไทย สร้างการรับรู้และสร้างภาพลักษณ์อันดีของข้าวไทยแก่ผู้บริโภคชาวจีนให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดและเจาะตลาดจีนได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว

ธันวาคม 2563

แหล่งที่มาข้อมูล

<https://grain.sci99.com>

<http://jckspj.customs.gov.cn>

https://www.sohu.com/a/376003599_473133

<https://finance.sina.com.cn/roll/2020-04-06/doc-iimxxsth3829792.shtml>

<https://www.chinairn.com/hyzx/20200318/170143396.shtml>

<http://finance.sina.com.cn/money/future/agri/2020-04-01/doc-iimxyqwa4488200.shtml>

<https://data.stats.gov.cn/easyquery.htm?cn=C01&zb=A0D0F&sj=2019>

<http://finance.eastmoney.com/a/202009301654394465.html>

<http://www.chyxx.com/industry/202004/853926.html>

<https://news.sina.com.cn/c/2020-09-24/doc-iivhvpwy8475891.shtml>

<https://data.stats.gov.cn/>

<http://www.stats.gov.cn>

www.taobao.com

<https://maidelong.tmall.com/>

www.ceicdata.com/

<https://www.wind.com.cn/>

http://www.cnca.gov.cn/rdzt/2015/yjxcz/flfg/201409/t20140909_38586.html

<https://bg.qianzhan.com/report/detail/2011121048301408.html#read>